

Margarethaskolan

**Plan mot diskriminering
och kränkande
behandling**

**Margarethaskolan samt tillhörande
fritidshem och förskola**

Läsåret 2024/2025

Skola, förskola och fritidshem

Planen för arbetet med att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling avser arbetet inom förskolan, skolverksamhet (förskoleklass till och med årskurs nio) samt fritidsverksamheten som bedrivs i anslutning till skoldagen. När det i planen refereras till *skolan* innefattar den elevens hela vistelsetid inom förskolan och skolan och avser då även fritidsverksamheten.

Vår Vision

På vår skola ska barn och ungdomar mötas som olika och unika och få en möjlighet att utveckla sina värderingar och förmågor i samspel med andra. Vår människosyn präglas av alla barns rätt att vara i skolan efter sina förutsättningar.

Skolans arbete för att förebygga diskriminering och kränkande behandling, samt främja likabehandling syftar till att främja alla barns rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, funktionshinder, könsöverskridande identitet/uttryck eller ålder.

Ingen elev eller vuxen ska bli trakasserad, diskriminerad eller utsatt för annan kränkande behandling på vår skola. Skolan tar avstånd från alla former av diskriminering som äger rum mellan såväl elever som vuxna. Arbetet med att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling avser arbetet inom förskolan, skolverksamhet (förskoleklass till och med årskurs nio) samt den fritidsverksamhet som bedrivs i anslutning till skoldagen.

Begreppsdefinitioner

En konflikt kan uppstå emellan två eller flera parter som är någorlunda jämställda. Man har olika synsätt i en fråga eller olika behov som inte går att förena. Konflikter hör till vardagen och är en drivkraft till förändring och utveckling. Barn kan lösa konflikter på egen hand men behöver ibland vägledning från vuxna. Alla, både vuxna och barn, behöver träna sig i konfliktlösning och förhandling och det är en del av skolans uppdrag.

Oacceptabelt beteende innebär för oss ett uppförande som är störande/stötande för omgivningen och/eller ett beteende som strider mot våra regler. Detta gäller även beteenden som minskar eller omöjliggör personers möjligheter att fungera och accepteras i kamratgrupp och samhälle.

Diskriminering innebär att ett barn eller en elev missgynnas direkt eller indirekt, av skäl som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder. I skolan är det huvudmannen eller personalen som kan göra sig skyldig till diskriminering. Barn och elever kan inte diskriminera varandra i **juridisk bemärkelse**, dock innefattas även eleverna på skolan i detta, då skolans regler klart tar avstånd från all form av diskriminering.

Kränkande behandling innebär att någon eller några kränker principen om alla människors lika värde. Kränkningar kan utföras av en eller flera personer mot en eller flera personer och kan ske i olika situationer – när som helst vid enstaka tillfällen eller vara återkommande. Kränkande handlingar kan exempelvis vara:

- Fysiska – t.ex. att bli utsatt för knuffar och slag
- Verbala – att bli hotad, utsatt för ironi, förlöjliganden eller bli kallad för nedsättande ord.
- Psykosociala – att bli utfrysad eller bli utsatt för rykten
- Textburna – t.ex. klotter, brev, lappar, sms, per telefon eller sociala medier.

Trakasserier är kränkande behandling som har samband med någon av de nämnda diskrimineringsgrunderna.

Olika delar i arbetet för likabehandling och mot kränkningar

Enligt gällande lagstiftning får inte diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever förekomma. Lagen (2008:567) innebär att diskriminering på grund av **kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder samt sexuell läggning** förbjuds i förskolan och skolan. Sedan den 2009-01-01 skyddas även eleverna i lagen mot **könsöverskridande identitet eller uttryck och ålder**. Lagen innebär att barn och elever får ett skydd mot annan kränkande behandling, som exempelvis trakasserier och mobbing.

Förskolan följer samma lagar och regler som tagits upp tidigare i denna plan. Då barnen i förskolan är yngre så formas verksamheten och arbetet för likabehandling efter barnens ålder och mognad.

Läroplan för förskolan Lpfö-18

"Förskolan ingår i skolväsendet och vilar på demokratins grund. Av skollagen (2010:800) framgår att utbildningen i förskolan syftar till att barn ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

Var och en som verkar inom förskolan ska främja aktning för människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män, flickor och pojkar, samt solidaritet mellan människor. Inget barn ska i förskolan bli utsatt för diskriminering på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder, hos barnet eller någon som barnet har anknytning till, eller för annan kränkande behandling. Alla sådana tendenser ska aktivt motverkas."

Förbud mot kränkande behandling

Diskriminering, trakasserier och kränkande behandling är övergrepp och räknas som brottslig handling. Lagtexten anger påföljder (straff) och sorterar in brotten under bland annat ärekränkning, olaga hot, misshandel, hets mot folkgrupp.

En person som berättar att hon eller han känner sig kränkt – ledsen, arg, sårad eller skadad – måste alltid tas på allvar. Individens upplevelse och känsla är alltid utgångspunkt i definitionen. Övergrepp leder undantagslöst till lidande och hämmar utvecklingen hos alla inblandade; den drabbade, kränkaren, och medlöparna. **Ingen kränkande behandling får förekomma** mellan barn – barn, barn – vuxna, vuxna – barn eller vuxna – vuxna.

Uppmärksamma

Det är skolans ansvar att förebygga, upptäcka och åtgärda kränkande behandling. Alla medarbetare har ansvar för alla barn på skolan och har skyldighet att uppmärksamma vad som sker på arbetspass, på raster, i matsalen, i omklädningsrum, korridorer och i leksituationer. Både elever och personal måste följa de angivna lagarna samt skolans regler.

Den som ser att kränkningar förekommer har en **skyldighet att motverka kränkningen**. Den som ser men inget gör, är medskyldig till kränkningen. Inte heller ”skojbråk” är tillåtet på vår skola. Både skolpersonal och elever kan göra sig skyldiga till kränkande behandling och trakasserier.

Utreda

Redan vid misstanke om att kränkning förekommer ska en kartläggning av situationen påbörjas utifrån skolans handlingsplan. Mentorn till den utsatte eleven är ansvarig för att detta arbete påbörjas, genom att informera rektor och övriga pedagoger som berörs.

Åtgärda

Vi fördömer handlingen men inte människan. Det innebär att vi arbetar på två fronter med den som kränker; har ett fast och bestämt förhållningssätt, sätter stopp, visar på konsekvenser och ger möjligheter att ställa allt till rätta. Samtidigt erbjuder vi den som kränker stöd att välja ett nytt beteende.

Arbetsgång vid kränkande handling, trakasserier och diskriminering

Steg 1.

1. Närmsta personal vid incident pratar med berörda elever och tar in information om vad som hänt? Vem/vilka är inblandade? Tidsfaktor? **All personal i skolan är skyldiga att ingripa.**
 - Förtroendefulla samtal med berörda elever av vuxen som eleven/eleverna litar på.
 - Delger detta med mentor och man kommer överens om vilka åtgärder som bör göras.
 - Kontakt med vårdnadshavare om vad som hänt och vilka åtgärder som görs.
2. Om någon personal misstänks att ha utsatt elev för kränkande handling eller trakasserier av något slag så leds utredningen av kurator på uppdrag av **rektor**.
3. Den närmsta personal som fått kännedom om incidenten fyller i anmälan av incidentrapport / kränkande handling”
 - Bedöms händelsen som en kränkande handling så lämnas den till **rektor**. Ej kränkande handling lämnas till **kurator**.
4. Om ärendet bedöms som en kränkande handling och handlingsplan krävs för kurator ytterligare samtal med den elev som utsatts och med den elev som utsatt. Samtalen kan också föras av någon som har bra relationer med de berörda eleverna, till exempel mentor.
 - Den som för samtalen fyller i blanketten ”Kränkande handling – utredning, handlingsplan och utvärdering.
5. Uppföljning med båda parter för att säkerställa att den utsatte mår bra och att kränkningarna upphört av utövaren.
 - Dokumentera i ”kränkande handling – utredning, handlingsplan och utvärdering.
6. Utvärdering dokumenteras i ”kränkande handling – utredning – handlingsplan och utvärdering.

Steg 2.

Om kränkningarna eller trakasserier inte upphör eller om dessa återupptas kallas utövarna till samtal och vårdnadshavarna kontaktas igen.

Steg 3.

Om kränkningarna fortsätter trots ovanstående insatser **kallar rektor till elevvårdskonferens**. Åtgärdsplan som kräver aktiv medverkan från vårdnadshavarna upprättas och elevhälsoteamet medverkar. Uppföljningsmöte bokas.

Beroende på graden av kränkning övervägs andra åtgärder såsom kontakt med sociala myndigheter, polis och eventuell flyttning av elev som kränker andra.

Åtgärdsrutiner vid oacceptabelt beteende

1. **Personal talar med personen i fråga** om det olämpliga i beteendet och påminner om skolans normer och regler.
2. **Tillrättavisning** sker helst i direkt anslutning till det inträffade.
3. Parterna kommer överens om ett **lösningsförslag**.
4. **Relationella samtal fortsätter** över tid för att säkerställa lösningen på problemet.

Vid behov:

- Elev kan **tillfälligt avskiljas** från undervisningssituationen.
- **Kontakt med föräldrar**.
- Uppmaning att **stanna kvar** för att prata om det inträffade **efter skolans slut**.

Vid upprepat oacceptabelt uppförande:

1. Ansvarig personal, elev och vårdnadshavare möts och kommer överens om åtgärder.
2. Tid för **uppföljande möte** avtalas.
3. **Incidenter och åtgärder dokumenteras**.
4. Då eleven slutar på skolan förstörs dokumentationen.

Framgångsfaktorer till en trygg skola

- Relationsskapande arbete.
- Synsättet "vi är varandras arbetsmiljö" präglar både det kollegiala arbetet likväl som det elevnära arbetet.
- All personal agerar alltid vid incidenter och händelser för att främja trygghet.
- Stabil personalgrupp som trivs med sitt jobb och stannar kvar.
- Tillåtande klimat - att lita på varandra.
- "Hej till alla" - man ser och hälsar på alla, personal och elever.
- Alla elever är kompetenta.
- Elever gör rätt när de kan – vi hjälper dem att lyckas med det.
- Förebyggande aktiviteter i arbetet mot diskriminering och kränkande behandling.

Förebyggande arbete

Kartläggning våren 2024

En trygghetsenkät och trygghetsvandring genomfördes av samtliga klasser på Margarethaskolan under våren 2024.

Från enkäten som riktar sig mot årskurs 4-9 framkom vissa brister som orsakar otrygghet i skolan:

Fråga 8 i enkäten

Skolgården och allmänna ytor identifieras som platser där kränkningar kan förekomma.

Fråga 14 i enkäten

Av 83 elevsvar så uppger 16 elever att de blivit kränkta av vuxna i skolan. Detta är en försämring sedan föregående mätning.

Fråga 17 i enkäten

Av 83 elevsvar uppger 25 elever att de inte har någon vuxen som de känner förtroende för att prata med. Detta är en förbättring sedan föregående mätning.

Fråga 18 i enkäten

Av 83 elever uppger 28 elever att de inte känner till skolans arbete mot kränkande behandling. Detta är en försämring sedan föregående mätning.

Fråga 19 i enkäten

Av 83 elevsvar uppger 17 elever att personalen ”oftast inte”, och 13 elever uppger ”aldrig” arbetar aktivt mot kränkande behandling i enkäten. Detta är en förbättring sedan föregående mätning.

Förebyggande arbete och åtgärder:

För att säkerställa att vi vid raster bemannar så stor del av skolgården som möjligt finns ett rastvärdsschema där skolgården är uppdelad i zoner. Personalen fördelas på zonerna för att säkerställa vuxennärvaro och ökad trygghet. Detta schema förbättras och justeras kontinuerligt.

Årskurserna 6-9 har från förra läsåret mentorssamtal på schemat. Mentor träffar sina elever i mindre grupper och pratar enskilt med var och en ca 1ggr/månad. Syftet är att skapa trygga relationer, att alla ska ha en vuxen som ser och frågar hur eleven mår samt för att fånga upp elever som blivit kränkta i skolan eller i annat sammanhang. Från och med läsåret 24/25 utökas mentorstiden på schemat till att även innefatta årskurs 4 och 5.

Vid skolstart bär personalen namnskyltar för att skapa trygghet så att eleverna vet vilka som arbetar i skolan.

Resurser och mentorer följer och ger stöd till elever i övergångar.

All undervisande personal samt resurser har pedagogisk lunch. Den pedagogiska lunchen innefattar tillsyn för hela matsalen för att upprätta trygghet och matro.

På studiedag i augusti lyfter Rektor att elever upplever sig kränkta av vuxna och kurator har genomgång av denna plan och hur vi ska arbeta mot kränkande behandling.

I samverkan med elevråden under hösten 2023 framkom att trygghetsenkäten som gjordes i slutet på vårterminen 2023 inte besvarades seriöst av vissa klasser. Under läsåret 23/24 upplevs det som att samarbetet med elevrådet har gjort att enkäterna besvarats mer ”seriöst” av eleverna.

Eleverna önskar att lärare alltid tänker på hur de uttrycker sig då elever ibland känt sig kränkta av lärare, både i enskilda samtal och i klass-situationer.

Det demokratiska uppdraget är vår värdegrund och vårt förhållningssätt.

- Rätten att få uttrycka sin åsikt
- Rätten att bli lyssnad till
- Rätten att bli respekterad

Vår gemensamma målsättning är att alla elever ska känna sig trygga och att det är våra relationer som är det viktiga verktyget för att uppnå det målet.

Mentorerna arbetar med relationsskapande aktiviteter och samtal i samband med mentorstiden samt i vardagen under lektionstid.

All personal hälsar på alla elever och strävar efter att lära sig alla elevers namn i relationsskapande syfte.

Kurator inleder höstterminen med att på planeringsdagarna samtala om enkäten och att beskriva hur skolans personal arbetar med dessa frågor i planen mot diskriminering och kränkande behandling.

Mentorerna pratar om "Planen mot diskriminering och kränkande behandling (PDK) vid höstterminens start under "Hygglo" och mentorstiden.

Kurator har sedan september 2023 varit med på elevrådet och arbetar tillsammans med dem i utformandet av planen mot diskriminering och kränkande behandling (PDK).

Skolan har sedan september 2024 startat en trygghetsgrupp där personal från samtliga våningsplan ingår. Gruppens fokus är att arbeta främjande och förebyggande.